

ZVÝŠENÉ RIZIKO EŠTE NIE JE DIAGNÓZA

Je to príležitosť konať zodpovedne a včas

- 1. Dodržiavajte individuálny plán preventívnych vyšetrení** – na základe odporúčania genetika ho nastaví odborný lekár. Môže zahŕňať častejšie vyšetrenia ako mamografia či MRI, podľa rizika a veku.
- 2. Dbajte na prevenciu** – **zdravá strava, pravidelný pohyb, obmedzenie alkoholu a nefajčenie** výrazne pomáhajú znižovať riziko.
- 3. Pravidelné samovyšetrenie prsníkov aspoň raz do mesiaca vždy v rovnaký deň.** Pri zistení akýchkoľvek zmien ihneď kontaktujte lekára alebo certifikované skríningové pracovisko.
- 4. Zvážte preventívne zákroky**, napríklad odstránenie prsníkov alebo vaječníkov pri potvrdení mutácii BRCA1/2.

www.ozamazonky.sk

amazonky

POMÁHAME ZVLÁDNUŤ
RAKOVINU PRSNÍKA

ružová
stužka n.f.

Máte rakovinu prsníka v rodine?

amazonky

Rakovina prsníka je dedičná iba v 10% prípadov.
Zistite, kedy môže byť riziko vyššie a čo robiť.

Ak má vaša mama, sestra, teta, brat, otec či iný pokrvný príbuzný rakovinu prsníka, vaječníkov, pankreasu, kože – melanómu či prostaty, **neznamená to automaticky, že ochoriete aj vy. Môžete však patriť medzi ženy so zvýšeným rizikom.** Preto je dôležité poznať svoju rodinnú anamnézu.

Kedy je rakovina prsníka považovaná za dedičnú?

Rakovina prsníka sa považuje za dedičnú vtedy, keď bola u pacienta z krvi diagnostikovaná aspoň jedna zo škodlivých mutácií v génoch BRCA1, BRCA2, PALB2, CHEK2, TP53 a ďalších.

Dedične podmienená forma predstavuje okolo 10 % všetkých prípadov rakoviny prsníka a riziko zvyšuje aj výskyt rakoviny vaječníkov, pankreasu, kože (melanómu) či prostaty v rodine.

Kedy zbystriť pozornosť?

Tieto situácie môžu naznačovať dedičné riziko rakoviny prsníka:

ak sa v jednej línii rodiny (napr. na matkinej alebo otcovej strane) vyskytli dva či viaceré prípady rakoviny prsníka a/alebo iných typov rakoviny u príbuzných z rôznych generácií

ak rakovina prsníka bola diagnostikovaná u ženy pred 50. rokom života

ak sa u jednej osoby vyskytli dve samostatné rakoviny prsníka (napr. v oboch prsníkoch)

ak ide o tzv. **trojito negatívny karcinóm prsníka (TNBC)** u ženy mladšej ako 60 rokov

ak sa rakovina prsníka vyskytla u muža vo vašej rodine

ak je v rodine **potvrdená mutácia BRCA1 alebo BRCA2** (napr. u mamy, sestry, brata)

V takýchto prípadoch je vhodné **genetické poradenstvo**, ktoré určí, či ide o dedičnú formu a aké vysoké je vaše riziko. O genetickom vyšetrení rozhoduje genetik, pričom na konzultáciu vás môže odoslať praktický lekár alebo špecialista (aj rádiológ).

Chcete vedieť, či máte zvýšené riziko rakoviny prsníka?

MÁTE VIAC AKO 45 ROKOV?

Prihláste sa na **skriningové vyšetrenie na preverenom mamografickom pracovisku**, kde vyplníte **rizikový dotazník**.

Ak sa ukáže vyššie riziko, rádiológ vám vystaví žiadamku na genetickú konzultáciu a odporučí najbližšie genetické pracovisko.

STE MLADŠIA AKO 45 ROKOV?

Informujte svojho **gynekológa alebo všeobecného lekára o výskyte rakoviny v rodine**.

Ak sa vyskytli 2 prípady rakoviny v 2 generáciách v jednej pokrvnej línii, **máte nárok na bezplatné genetické poradenstvo**.

Žiadamku vám vystaví váš praktický lekár alebo gynekológ.

Zoznam preverených skriningových mamografických pracovísk nájdete na: <https://ozamazonky.sk/prevenicia/>.

Ako prebieha genetické vyšetrenie?

Navštívte klinického genetika. Ten zhodnotí vašu rodinnú anamnézu a môže odporučiť genetické testovanie z krvi, ktoré zisťuje **mutácie v génoch ako BRCA1, BRCA2, PALB2, CHEK2, TP53 a ďalšie**.

Ak sa potvrdí dedičná mutácia alebo vysoké riziko, genetik vám odporučí **individuálny plán pravidelných preventívnych a skriningových vyšetrení**.

Čo znamenajú genetické mutácie?

BRCA1 a BRCA2 sú gény, ktorých dedičná mutácia výrazne zvyšuje riziko rakoviny prsníka a tiež ďalších nádorových ochorení.

Až **60–80 % žien s mutáciou BRCA1** ochorie počas života na rakovinu prsníka (40–60 % riziko vzniku rakoviny vaječníkov)

Až **45–70 % žien s mutáciou BRCA2** ochorie počas života na rakovinu prsníka (20–30 % riziko vzniku rakoviny vaječníkov)

Okrem BRCA1 a BRCA2 môžu riziko rakoviny prsníka zvýšiť aj gény PALB2, CHEK2, ATM, TP53 a ďalšie – až na 20–60%. **Bližšie informácie a odporúčania vám poskytne odborný lekár – klinický genetik alebo onkológ.**

